

Osavuositarkastus 1/2023
3868/00.01.03.00/2023

Aluehallitus 04.05.2023 § 79

Lisätiedot	Talousjohtaja Ismo Rouvinen ismo.rouvinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4506
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy osavuositarkastuksen 1/2023 liitteen mukaisesti.
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella on valmisteltu tammi-maaliskuun tietojen perusteella 1. osavuositarkastus kuluvalta vuodelta. Hyvinvointialueen toiminnan ja talouden toteutumista käsitellään kuukausittain raportointijohtoryhmässä ja aluehallituksessa. Lisäksi taloudesta ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuositarkastuksilla aluevaltuustolle, aluehallitukselle ja tarkastuslautakunnalle. Osavuositarkastus laaditaan kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan. Aluevaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumista seurataan osavuositarkastusten yhteydessä ja arvioidaan tilinpäätöksessä. Talouden tavoiteohjelman toteutumista seurataan myös kuukausittain johtoryhmässä ja aluehallituksessa. Aluevaltuustolle talouden tavoiteohjelman toteutumisesta raportoidaan osavuositarkastusten yhteydessä. Pohjois-Karjalassa turvallinen siirtymä kuntayhtymästä hyvinvointialueeksi onnistui täysin sosiaali- ja terveysministeriön tiekartan mukaisesti ja hyvinvointialueen ensimmäinen todellinen toimintavuosi on lähtenyt käyntiin uuden strategian toteuttamisen sekä palvelustrategian valmistelun merkeissä. Aluevaltuustoon sitovia tavoitteita ja niistä johdettuja mittareita seurataan joko kuukausittain tai vuositasolla. Mittaristoa käsitellään kuukausittain raportointijohtoryhmässä ja aluehallituksessa. Aluevaltuustolle mittariston toteutumisesta raportoidaan osavuositarkastusten yhteydessä. Strategiset mittarit on johdettu hyvinvointialuestrategian seitsemästä strategisesta tavoitteesta.

Mittaristosta hyte-kerroin, tyhy-kyselyn johtamisen mittari sekä tulevaisuuteen katsovan päätöksenteon arviointi tehdään vain kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Muita mittareita seurataan kuukausittain osana kuukausiraporttia.

Tavoitteenamme on, että monikanavainen palveluverkkomme vastaa väestön palvelutarvetta. Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia ja sitä konkretisoivat palveluverkkosuunnitelman vaihtoehdot ovat parhaillaan valmistelussa. Palveluverkkosuunnitelma tulee osaltaan vaikuttamaan talouden tavoiteohjelman toteutumiseen. Tämän mittarin osalta tavoitteena on, että suunnitelma hyväksytään aluevaltuustossa kesäkuun 2023 loppuun mennessä. Maaliskuun lopussa vastuuvastavalmistelijan arvio palveluverkkosuunnitelman valmiusasteesta on 50 %. Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelu etenee tavoitteen mukaisesti.

Tavoitteenamme on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat vuoden 2023 aikana. Tähän liittyvän mittarin osalta tavoitellaan hyvinvointialueen lakisääteisten hoito- ja palveluaikojen kokonaistason paranemista vuoteen 2022 verrattuna. Hyvinvointialueella toimialueiden mittareiden keskiarvo on maaliskuun lopussa 88,8 %, joka on tavoitetason 80 % selkeästi yläpuolella eli tämä tavoite on tällä hetkellä toteumassa.

Tavoitteenamme on, että huolehdimme henkilöstön riittävästä, osaamisesta, työhyvinvoinnista ja sitoutuneisuudesta. Henkilöstö on organisaation tärkein voimavara ja siksi tätä tavoitetta halutaan seurata kahdella mittarilla. Tavoittelemme henkilöstön pitovoiman kasvattamisesta vuoden 2022 tasosta, mittarin tavoitearvona vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuuden halutaan olevan enintään 10. Lisäksi tavoittelemme työkykyisten päivien lisääntymistä neljällä prosentilla. Näitä mittareita on mahdollista tarkastella kuukausittain. Henkilöstöön liittyvien tietojen saatavuutta on alkuvuoden aikana vaikeuttanut henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän ohjelmistopäivitys, jossa on esiintynyt sekä järjestelmätoimittajasta että palveluntuottajasta johtuvia ongelmia. Maaliskuun tietojen perusteella näyttää, että vakituisen henkilöstön pitovoima olisi lisääntymässä, koska henkilöstön lähtövaihtuvuus on tavoitteen mukainen. Myös työkykyisten päivien määrä on tavoitteen mukaisesti lisääntymässä, koska sairauspoissaolot näyttäisivät vähentyneen lähes 12 % edellisestä vuodesta.

Tavoitteenamme on, että toimintamme on tuloksellista, laadukasta ja kustannusvaikuttavaa. Hyvinvointialueen rahoitusmallissa vuosikate on tunnusluku, jonka perusteella tulevien vuosien lainanottovaltuudet määritellään. Ensimmäisen toimintavuotemme tavoitteena on, että vuosikate on vähintään poistojen suuruinen, joka tarkoittaa 14,4 milj. euron tasoa. Tämä taso on mahdollista saavuttaa vasta ylimääräisen valtionosuuden kertaerän kohdentumisen myötä, jonka huomioiminen vuoden 2023 talousarviossa vaatii alkuperäisen talousarvion muuttamista. Hyvinvointialue-tasolla tavoitteen toteutumista seurataan tilikauden tulosenusteen perusteella kuukausittain. Ensimmäinen arvio ylimääräisen kertaerän suuruudesta on n. 42 milj. euroa, mutta sen arvioitua

suuremmasta määrästä huolimatta talouskehitys näyttää siltä, että asetettu vuosikatetavoite ei ole toteutumassa.

Valtion rahoitukseen tulleet useat muutokset syksyllä 2022 tekivät talousarvion 2023 laatimisesta haastavaa. Aluevaltuusto hyväksyi valtion päivitettyjen rahoituslaskelmien muutoksien myötä talousarvion kuluvalle vuodelle lopulta 11,9 milj. euroa alijäämäiseksi. Tammikuun 2023 alussa VM julkaisi lopullisen hyvinvointialueiden maksatusaikataulun, jossa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen rahoitus pieneni vielä 0,9 milj. euroa. Valtion rahoitukseen on tulossa lisäksi em. ylimääräinen kertaerä, koska kuntien ilmoittamat talousarviotiedot poikkeavat kuntien 2022 tilinpäätöksen ennakkotiedoista valtakunnallisesti noin 600 milj. euroa. Ensimmäinen arvio kertaerän suuruudesta Siun sotelle on noin 42 milj. euroa. Kertaerä koostuu valtion siirtymätasauksen alenemisesta (85 milj. euroa -> 65 milj. euroa) sekä Pohjois-Karjalan laskennallisesta osuudesta valtion noin 600 milj. euron lisärahoitukseen. Kertaerän suuruus tarkentuu vasta syksyllä 2023, joten siitä syystä valtionrahoitukseen ei tehdä talousarviossa vielä virallisia muutoksia.

Vuoden 2023 taloudellisen tavoitteen saavuttaminen tarkoittaa 3,1 % toimintakulujen säästötavoitetta tai vastaavasti toimintatuottojen lisääntymistä, mikä tarkoittaa 26 milj. euron talouden tavoiteohjelman toteuttamista kuluvan vuoden aikana. Ensimmäisen kvartaalin perusteella tehty tarkastelu osoittaa, että talouden tavoiteohjelmasta on toimialuejohtajien mukaan toteutumassa 24,1 milj. euroa (93 %). Epävarmoja tai aloittamatta olevia toimenpiteitä on 1,9 milj. euroa (7,5 %). Tulosenusteissa on arvioitu varovaisuuden periaatteella, että noin 3 milj. euroa talouden tavoiteohjelmasta jäisi toteutumatta.

Kun tiedossa olevat arviot sekä tulo- että menupuolen merkittävimmistä tekijöistä huomioidaan, hyvinvointialueen kuluva vuosi on muodostumassa alijäämäiseksi talouden tavoiteohjelmasta huolimatta. Ensimmäisen osavuosikatsauksen tietojen perusteella laaditun tuloslaskelmaennusteen mukaan kuluva vuosi olisi päätymässä noin 18,5 milj. euroa alijäämäiseksi.

Aluehallituksen hyväksymän talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan talouden toteutumista on arvioitava kokonaisuutena ja aluehallitukselle laaditaan tulosenuste sekä katsaus strategisten mittareiden ja talouden tavoiteohjelman toteutuksesta kuukausiraportoinnin yhteydessä. Mikäli talousarvio uhkaa ylittyä, on ryhdyttävä toimenpiteisiin talousarviossa pysymiseksi. Aluehallitus nimesi maaliskuussa taloustyöryhmän, jonka tehtävänä on yhteistyössä linjata, ohjata ja seurata hyvinvointialueen talouden johtamista ja tukea talousasioihin liittyvää valmistelua.

Vuosien 2023–26 investointisuunnitelman rakennushankkeista E-hankkeen kokonaiskustannusarvio on noin 69,7 milj. euroa sisältäen toimintavarustuksen. Vuoden 2023 budjetti on vajaa 14,8 milj. euroa, josta maaliskuun lopussa on toteutunut n. 2,5 milj. euroa (16,7 %). E-hanke kokonaisuudessaan valmistuu keväällä 2026.

Muista rakennushankkeista Tikkamäelle G-siiven pohjakerrokseen rakennettavan päihdelääketieteen yksikön rakennustyöt ovat käynnissä ja

kohde valmistuu 31.8.2023. Kustannusarvio hankkeelle kokonaisuudessaan on 3,0 milj. euroa, josta kuluvan vuoden osuus on 2,4 milj. euroa. Honkalammen A-talon muutostyöt käynnistyivät helmikuussa 2023. Tiloihin tehdään toimisto- ja työtiloja ja loppuosa vanhasta ravintokeskuksesta puretaan. Tilat valmistuvat syyskuussa 2023.

Laadukkaiden ja riittävien sote-palvelujen saatavuus edellyttää osaavaa henkilöstöä. Sote-henkilöstön riittävyys ja saatavuus ovat heikentyneet merkittävästi viime vuosina koko maassa, niin myös Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella. Lääkäreiden saatavuus on ollut jo pitkään haaste valtakunnallisesti. Parin viimeisen vuoden aikana myös hoitohenkilöstön saatavuus on heikentynyt merkittävästi ja haasteita on myös useiden muiden henkilöstöryhmien saatavuudessa. Henkilöstömäärä oli 31.3.2023 tilanteessa 7 039 henkilöä, kun se edellisenä vuonna samaan aikaan oli 6 753. Henkilöstömäärän kasvu johtuu opiskeluhuollon henkilöstön siirtymisestä hyvinvointialueelle sekä henkilöstömitoitusten kasvusta sosiaalipalveluissa.

Hyvinvointialueen strateginen tavoite on lisätä työkykyisten päivien määrää 4 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna. Alkuvuosi on ollut tässä asiassa positiivinen. Työkykyiset päivät ovat lisääntyneet verrattuna viime vuoden tammi-maaliskuun tarkastelujaksoon. Työkykyperäisten poissaolojen kokonaismäärä on laskenut vuoden 2022 tasosta. Suurin asiaan vaikuttava tekijä on koronaepidemian laantuminen lähes täysin.

Talousarvioon on tehty 1. osavuosisikatsauksessa ainoastaan kustannusneutraaleja muutoksia toimialueiden välillä, jotka johtuvat pääasiassa talouden tavoiteohjelman tarkemmasta kohdentumisesta. Valtionrahoitukseen on kuluvalle vuodelle tulossa vielä merkittäviä muutoksia, mutta niiden määrä tarkentuu vasta syksyllä 2023, joten siitä syystä valtionrahoitukseen ei tehdä talousarviossa vielä virallisia muutoksia.